

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:331

av Leif Nysmed och Lars Mejern Larsson (båda S)

Ekobrott – ett hot mot den svenska välfärden

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att vidta ytterligare åtgärder mot ekonomisk brottslighet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den svarta ekonomiska sektorn expanderar. Handel med människor som jobbar för slavlöner. Våld och hot. Pengatvätt åt den grova organiserade brottsligheten. Uteblivna löneutbetalningar till människor som riskerat allt för att komma till Sverige och arbeta. Miljarder i undanhållna skattebetalningar som går rakt ner i kriminellas fickor. Snedvriden konkurrens i bransch efter bransch. Seriösa företagare som vittnar om att de inte har kunnat fortsätta bedriva sina livsverk när brottslingar har förstört deras marknad.

Den ekonomiska brottsligheten är förödande, bland annat för de människor som drabbas direkt. Men indirekt drabbas alla då skatteintäkter inte kommer välfärden till del och den allmänna skattemoralen urholkas. Det är inte konstigt att konsumenter som hela tiden tillfrågas om de vill använda svarta tjänster till slut utgår ifrån att alla andra gör det och därmed faller till föga.

Allt för länge har problemen ignorerats. Kanske beror det på att ingen exakt kan säga hur stort problemet är. Det vi vet är att det varje år rör sig om miljarder. Vi vet också att problemet är tilltagande. Det finns en naiv inställning som inneburit att regelförenklingar inte nödvändigtvis lättat den administrativa bördan för seriösa företag

men gjort det enklare för brottslingar att utnyttja systemen. Det finns också en föreställning om att näringslivets aktörer skulle vara emot ett bättre strategiskt arbete mot organiserad brottslighet. Ingenting kunde vara mer fel. Den ekonomiska brottsligheten utestänger till syvende och sist seriösa företagare ifrån att bedriva sin verksamhet. Det rör inte den bästa regelförändring i världen på.

Brottsbekämpande myndigheter, fackföreningsrörelsen och branschorganisationerna är överens. Rejåla krafttag måste tas mot den ekonomiska och organiserade brottsligheten. Arbetet kan delas in i tre kluster. För det första. Tillståndsgivning och uppföljning av näringsverksamhet. Vem får möjlighet att verka som näringsidkare i Sverige? Hur rapporterar denne sin verksamhet till berörda myndigheter och hur har dessa myndigheter möjlighet att kontrollera näringsidkaren?

Ett exempel på regelförändringar som lett till att myndigheternas kontrollansvar försvårats är att det från och med 2009 blev lättare att få F-skattsedel, vilket även underlättar för den med brottsliga avsikter. Den förra regeringen slopade kravet på att även mindre aktiebolag måste ha en revisor. Man har gett företag möjlighet att redovisa fyra gånger, och i vissa fall bara en gång, om året. Detta är av stor betydelse när ett företag går i konkurs. När bokföringen inte är aktuell blir det närmast omöjligt att se vad som föranledde konkursen. Generalfullmakter kan användas av människor som har lagens ögon på sig, i syfte att nyttja någon annan för att bedriva affärer.

För det andra. Arbetstagarens ställning hos arbetsgivaren. För att garantera att arbetstagare inte utnyttjas av oseriösa arbetsgivare måste myndigheter och fackliga organisationer kunna kontrollera vem som jobbar var och med vilket avtal. Det har föreslagits att arbetsgivare ska inkomma med kontrolluppgifter till Skatteverket månadsvis istället för det som gäller idag, årsvis. Vidare har föreslagits en utvidgad användning av så kallad personalliggare där inte enbart anställd personal utan alla som deltar i verksamheten ska noteras. Dessutom har projekt genomförts där kommuner kräver att samtliga inblandade i byggentreprenader där kommunen är byggherre följer ett regelverk som innebära att uppdragsgivaren i förväg ska få namn och personnummer på alla som har rätt att vistas på arbetsplatsen och att daglig närvaroförteckning förs. Förslag om att lagstifta om arbetstagares rätt till lönespecifikation har väckts.

För det tredje. Kontanthantering. I branscher där kontanter hanteras i hög grad ökar också riskerna för att den ekonomiska brottsligheten letar sig in. Här kan en utvidgning av skyldigheten att ha kassaregister ske. Det möjliggör effektiv kontroll av omsättning

och momsinsbetalningar. Särskild kontroll av företag som tillhandahåller stora belopp i kontanter är ett annat förslag som väckts.

Sammantaget kan konstateras att det idag inte finns någon aktör som har helhetsansvaret för att se över lagstiftningen och konsekvenserna av den ekonomiska brottsligheten. Det är en stor brist som allvarligt skadar enskilda människor och hela det svenska samhället.

Leif Nysmed (S)

Lars Mejern Larsson (S)